

Digitales Brandenburg

hosted by **Universitätsbibliothek Potsdam**

[Ḥamishah Ḥumshe Torah]

‘im targum Onkelos, u-ferushe Rashi u-ve’ur ye-targum Ashkenazi

Sefer Be-reshit

Premsla, Yitshaq Itsaq ben Tsevi Hirsh

Ofenbakh, 568 [1807 oder 1808]

ן

urn:nbn:de:kobv:517-vlib-10084

בראשית ד ה

הוא ילד-בן ויקרא את-שמו
אנוש אז הוחל לקרא בשם
יהוה: **ה ה ה ה**
ספר תולדת אדם ביום ברא
אלהים אדם בדמות אלהים
עשה אהו: **ז זכר ונקבה**
בראם ויברך אתם ויקרא את-
שמום אדם ביום הבראם:
ויהי אדם שר-שים ומאת

שנה

(ג) אלו אדם הונרעלט אונר דרײסיג יארהרע

תרגום אשכנזי ג ד

אויך איין זאָהן געכאַהרען ,
אונד ער געננטע זיין נאַמען
אנוש : דאַמאלו פֿינג מאַן אַן
צו בענענען מיט דעם
נאַמען דעז עוויגען :
ה (ה) דיועז איזט דאַז גע-
שלעכטו רעגיוטער
דער נאַקאַממען פֿון אדם :
דאַ גאַטט אדם ערשוף ,
מאַכטע ער איהן אין דער
ער-ונל יכקייט גאַטטען :
(ז) מאַנסען אונד זייבסען
האַט ער זיא ערשאַפֿען ,
זענענטע זיא אונד געננט
איהרען נאַמען אדם (מענש) ,
דאַ זיא געשאַפֿען וואורדען :
לעבטע

א/ה

תרגום אונקלוס

הוא איתיליד בר וקרא ית שמייה
אנוש בכך כנומתי הלו בני אנשא
מלצלאה בשמא דני :
ה (א) דין ספר תולדת אדם ביומא
דברא יי אדם בדמות אלהים
עבר יתיה : (ב) זכר ונקבא בראנון
וכריד יתהון וקרא ית שומהון אדם ביומא דאיתבריאנו : (ג) ויהי אדם
מאה התלתין

רשׁי

שנתוספה לו תלוה על תלוה , בבראשית
רבה : (כו) אז הוחל לקרא . את שמות
האדם ואת שמות העבדי בשמו של הקב"ה
לעשותן אלילים ולקרותן אלהות :
ה (א) זה ספר תולדות אדם . זו היא
ספירת תולדות אדם , ומרשי אנדה יש
רכים : ביום בראו וגו' . מניד שנים שנברא
הוליד
וכריד יתהון וקרא ית שומהון אדם ביומא דאיתבריאנו : (ג) ויהי אדם
מאה התלתין

באור

הבל , במקומו : (כו) הוחל , משעלי הכפל שרשו חלל , והוא מהבנין שלא כוכר שם פועלו
מהנוסף , ופירושו לשון תחלה , ר"ל שהחלו להתפלל ולקרא בשם ה' (רא"ב) ור"דק בס'
השמי' מרש חלל כתב שאלו התחילו בני אדם לקרא שמות בני אדם והגלילי' והעבדי' בשם ה'
זכתו עוד שיתכן להיות משמן חלול (וכן פי' רש"י ז"ל) , והכוונה כי כיומי חטו טעו חסר
ע"ז והקריאה בשם ה' אז הוחלה :
ה (א) זה ספר תולדת אדם , ספירת התולדה הנחה מן אדם , והם הננים אשר
זוכים ביום ברא אלהי אדם , נמשך לפניו כי התחיל מאדם עצמו , זכיר
בו שהשם בראוימיון ועשה אותו בדמותו : (ב) זכר ונקבה וגו' , הוליד כי כאשר ברא
את האדם מוחין ועשהו בדמותו כן ברא ועשהו ית ויברך אתם , שנתן בהם כח
התולדה להתבדל לעד בבנים ובנות דבים מחד , והכוונה לומר כי התולדות יברכת אהי'
כי אדם וקשה לך טולדו חלל כבראו מוחין ונתברכו לעשות כן : ויקרא את שמום אדם ,
אפני ששם אדם חלל לכל המין האנושי הזכר כי תלתי קרא הוא הראשון בשם הזה ומפני
שכלם

שָׁנָה וַיֹּלֶד בְּדַמּוֹתָיו כְּצֶלְמוֹ
 וַיִּקְרָא אֶת־שְׁמוֹ שֵׁת׃ וַיְהִי
 יָמֵי־אָדָם אַחֲרֵי הוֹלִידוֹ אֶת־
 שֵׁת שְׁמֹנֶה מֵאוֹת שָׁנָה וַיֹּלֶד
 בָּנִים וּבָנוֹת׃ וַיְהִי כָל־יָמֵי
 אָדָם אֲשֶׁר־חַי תְּשַׁע מֵאוֹת שָׁנָה
 וּשְׁלֹשִׁים שָׁנָה וַיָּמָת׃ וַיְהִי
 שֵׁת חָמֵשׁ שָׁנִים וּמֵאוֹת שָׁנָה
 וַיֹּלֶד אֶת־אֵנוֹשׁ׃ וַיְהִי־
 שֵׁת אַחֲרֵי הוֹלִידוֹ אֶת־אֵנוֹשׁ
 שִׁבְעַת שָׁנִים וּשְׁמֹנֶה מֵאוֹת
 שָׁנָה וַיֹּלֶד בָּנִים וּבָנוֹת׃

לעכטע, צייגטע ער יאין
 ויינעה ערונליכקייט זיין
 עכענבילר, אונד נענטטע
 איהן שה: (ד) נאך דעם ער
 שה געצייגט, לעכטע אדם
 נאך אכט הונדערט יאהר,
 אונד צייגטע זאהנע אונד
 טאכטער: (ה) אלו דיא
 לעכענו יאהרע אדמו ניון
 הונדערט אונד דרייסיג
 ווארען, שטארב ער: (ו) שת
 לעכטע הונדערט אונד פינף
 יאהר אונד צייגטע אנוש:
 (ז) נאך דעם שה דעו אנוש
 געצייגט, לעכטע ער נאך
 אכט הונדערט אונד זיבען
 יאהרע, אונד צייגטע זאהנע
 אונד טאכטער: אלו

תרגום אונקלוס

רשי

שנין ואוליד ברמותיה דבני ליה
 ויקרא ית שטיה שת: (ד) והיו
 ימי אדם קתר האוליד ית שת תמני קאה שת
 ויקרא ית שטיה שת: (ה) והיו
 ימי אדם קאה תשע קאה ותלתין שנין וקית:
 (ו) וחיה שת קאה
 וחמש שנין ואוליד ית אנוש: (ז) וחיה שת
 קתר האוליד ית אנוש תמני
 קאה ושבע שנין ואוליד קנין וקנין:

הוליד: (ג) שלשים ומאת שנה • עד כאן
 פירש ין חלשה: (כב) ויתכלך

באור

שכלם בהם נכח: (ג) ויולד ברמותו כצלמו, ידוע כי כל הטלדים מן החיים
 יהיו ברמות המולידים ונגלמם, אבל בעבור שנתעלה האדם ברמותו וכלש שגאור צו
 ברמות אלהים עשה אותו, פירש כאן שאף תולדותיו היו כן כמותו הדעות המעולה,
 ולא אמר זה בקץ והכל אלא רנה להאריך בהם, אבל פי' כן בשם שהעולם הושאת
 עמו או מפני שהאדם נברא בתכלי' שלימות היצירה כאמר בשת כי ה' כושרג נכח וכיופי:
 (ה) והיו כל ימי אדם אשר חי וגו', אינו מאמר בפני עצמו כי אין צורך להודיע
 הולדת והדבר מובא מהקודם, רק הוא כמשך לתיבת רמות והכל מאמר אחד כאלו
 אמר וכאשר היו ר"ל כצלמו כל ימי אדם אשר חי תשע מאות ושליש' שנה או שנת, ויש
 ויין רבי' בתורה המעשה' את השמש הזה לחבר בין שני משפטי' שנויים קצור וכוונן או
 כמקום או נכחה, כמו ואשר לא שם לצו אל דבר ה' וישכ את עבדו ואת זקנכו בשדה
 (שנת)

בראשית ה

תרגום אשכנזי גה

ה ויהיו כל ימי שנת שהים
 עשרה שנה ורשע מאות
 שנה וימות : ס ט ויהי
 אנוש תשעים שנה ויולד את
 קינן : י ויהי אנוש אחרי
 הולידו את קינן חמש עשרה
 שנה ושמונה מאות שנה ויולד
 בנים ובנות : יא ויהיו כל
 ימי אנוש חמש שנים ותשע
 מאות שנה וימות : ס יב ויהי
 קינן שבעים שנה ויולד
 את מהללאל : יג ויהי קינן
 אחרי הולידו את מהללאל
 ושמונה מאות שנה ויולד

(ח) אלו אללע לעבענו יאהרע
 שנה ניין הונדערט אונד
 צוועלף ווארען, שטארב ער :
 (ט) אנוש לעכטע ניינציג
 יאהר אונד צייגטע קינן :
 (י) נאך דעם ער קינן געצייגט
 האטטע, לעכטע אנוש נאך
 אכט הונדערט אונד פונף
 צעהען יאהרע, אונד צייגטע
 ווארנע אונד טאכטער :
 (יא) אלו אללע לעבענו יאהרע
 אנוש ניין הונדערט אונד
 פניף ווארען, שטארב ער :
 (יב) קינן לעכטע זיבענציג
 יאהרע אונד צייגטע מהללאל :
 (יג) נאך דעם ער דען מהללאל
 געצייגט, לעכטע קינן נאך
 אכט הונדערט אונד פירציג
 יאהרע, אונד צייגטע ווארנע

ארבעים שנה

בנים

תרגום אונקלוס

(ח) ויהו כל ימי שת תשע מאה ותרתים עשרי שנין ומית : (ט) ותיא
 אנוש תשעין שנין ואוליד ית קינן : (י) ותיא אנוש בתר דאוליד ית קינן
 תמני מאה וחמש עשרי שנין ואוליד בנין וקנן : (יא) ויהו כל ימי אנוש
 תשע מאה וחמש שנין ומית : (יב) ותיא קינן שכעין שנין ואוליד ית
 מהללאל : (יג) ותיא קינן בתר דאוליד ית מהללאל תמני מאה וארבעין
 שנין ואוליד

באור

(שמות ט' כ"א), ר"ל עוב, והנך רואה שהארכיכו בני האדם יומי רבים נעת ההוא עד הדורות
 שאחרי המבול, והסנה בזה כתב הרמב"ן ז"ל, כי אדם הראשון מעשה ידיו של הקב"ה נעשה
 צחכות השלימות בניו כח בקומה וגם קשרי שנקנס עליו שהי' בן מית הי' בטבעו לחיות זמן
 רב, וכאשר בא המבול על הארץ נתקלקל עליהם החומר והלכו ימותם הלך וחסור, כי עד המבול
 הי' יוניהם בחורק ההוא, ויש מהם שחיו יותר מאדם ושם שנוכל קודם המבול הי' שש מאות הועיל
 לו החוק שנוכל בו והזיק לו החומר שנתקלקלו בניו הנולדי' אחר המבול ונתקנרו ימותם ושם
 למאות ארבע, ותראה שהי' זה בהם עד דור הפלגה, וכאשר ישל עליהם שניו האוירים
 בהפלגה

בָּנִים וּבָנוֹת : י וַיְהִי כִּלְ-
 יָמֵי קִינָן עֶשְׂרֵת שָׁנִים וְהִשָּׁע
 מֵאוֹת שָׁנָה וַיָּמָת : ס וַיְחִי
 מִהַרְלָאֵל חֲמֵשׁ שָׁנִים
 וּשְׁשִׁים שָׁנָה וַיֹּלֵד אֶת-יֶרֶד :
 טו וַיְחִי מִהַרְלָאֵל אַחֲרֵי
 הַיֹּלֵדוֹ אֶת-יֶרֶד שְׁלֹשִׁים
 שָׁנָה וּשְׁמֹנֶה מֵאוֹת שָׁנָה וַיֹּלֵד
 בָּנִים וּבָנוֹת : טו וַיְהִי כִּלְ-
 יָמֵי מִהַרְלָאֵל חֲמֵשׁ וְתִשְׁעִים
 שָׁנָה וּשְׁמֹנֶה מֵאוֹת שָׁנָה
 וַיָּמָת : ס י וַיְחִי-יֶרֶד שְׁתַּיִם
 וּשְׁשִׁים שָׁנָה וּמָוַת
 שָׁנָה וַיֹּלֵד אֶת-חֲנוֹךְ :

וארבע אונד טאכטער :
 (יד) אלו אללע לעבענו יאהרע
 קינו ניין הונדערט אונד
 צעהען ווארען, שטארב ער :
 (טו) מהללאל לעכטע פינף
 אונד זעכציג יאהרע אונד
 צייגטע ירד : (טו) נאך דעם
 ער דען ירד געצייגט, לעכטע
 מהללאל נאך אכט הונדערט
 אונד דרייסיג יאהרע, אונד
 צייגטע וואהנע אונ' טאכטער :
 (יז) אלו אללע לעבענו יאהרע
 מהללאל אכט הונדערט
 פינף אונד גינציג ווארען,
 שטארב ער : (יז) ירד
 לעכטע הונדערט אונד צוויי
 אונד זעכציג יאהרע אונד
 צייגטע חנוך : נאך

תרגום אונקלוס

בנין ובנו : (יד) והיו כל ימי קינן תשע טאה ועשרא שנין ומית : (טו) ותא
 מהללאל שתין וחמש שנין ואוליד ית ירד : (טו) ותא מהללאל בתר דאוליד
 ית ירד תמני טאה ותלתין שנין ואוליד בנין ובנו : (יז) והיו כל ימי
 מהללאל תמני טאה ותשעין וחמש שנין ומית : (יז) ותא ירד טאה ושתין
 ותרתן שנין ואוליד ית חנוך :

באור

בהפלגה נתקברו ימיהם, כי פלג אשר ביוע נפלגה הארץ שכ לחמי ימיהם למחמשים שנה,
 וכראה כי בדורות אברהם יצחק ויעקב היו ימי האדם שבעי' ושמוני' שנה, כאשר הזכיר משה
 בתפלתו, אבל הנדיקו' בדורותם ירדת ה' תוסיף בהם ימים, כי פרעה תמה על יעקב,
 והוא הפלגו בניו אבותיו כמה שאמר ולא השיגו את ימי בני תי' חבתי (בראשית מ' ט')
 אכ"ל, והנה בהשגת האל ית' על תען האנושי נתן חיי' ארוכים לדורות ההם כדי
 שבחיקותיהם ובגסוונם ובחיוויבולו הדורות האלו' אסרוהם בלשונות החכמה, ולא תהו'
 החכמה שהמני' הבורח ית' באדם על זה לבטלה אם חיו כשעור חיותנו היום הזה כי היה
 אפינס המות קודם התבוננס בטבע הנמצאות שילקחו התמטפיהם מן החום בזמן ארוך
 מאוד, ובוה יכלו ג"כ להינצח כל המלכות שנתחדשו בעולם לנרכי האדם, (משהר'
 אברבנאל), ובכ"ר אמרו שהרבו ימי' בלח בער ובלח יסורין כדי לעמוד על התקופות ועל
 החשבונות

בראשית ה

תרגום אשכנזי נו

יט וַיְחִי יוֹד אַחֲרֵי הוֹלִידוֹ
 אֶת־חֲנוּךְ שְׁמֹנֶה מֵאוֹת שָׁנָה
 וַיֵּלֶד בָּנִים וּבָנוֹת : כ וַיְהִי
 כָּל־יְמֵי יוֹד שְׁתַּיִם וּשְׁשִׁים
 שָׁנָה וַרְשָׁע מֵאוֹת שָׁנָה
 וַיָּמָת : ס כא וַיְהִי
 חֲנוּךְ חָמֵשׁ וּשְׁשִׁים שָׁנָה וַיֵּלֶד
 אֶת־מֶתוּשֶׁלַח : כב וַיְתַהַלֵּךְ
 חֲנוּךְ אֶת־הָאֱלֹהִים אַחֲרֵי
 הוֹלִידוֹ אֶת־מֶתוּשֶׁלַח שְׁלֹשׁ
 מֵאוֹת שָׁנָה וַיֵּלֶד בָּנִים וּבָנוֹת :
 כג וַיְהִי כָּל־יְמֵי חֲנוּךְ חָמֵשׁ
 וּשְׁשִׁים שָׁנָה וּשְׁלֹשׁ מֵאוֹת
 שָׁנָה : כד וַיְתַהַלֵּךְ חֲנוּךְ
 אֶת־הָאֱלֹהִים וַאֲיָנָנוּ כִּי־לָקַח אֹתוֹ אֱלֹהִים : שְׁבִיעִי ס

(יט) נאך דעם ער דען חנוך
 געצייגט, לעכטע ירד נאך
 אכט הונדערט יאהרע אונד
 צייגטע זאהנע אונ' טאכטער :
 (כ) אלו אללע לעבענו יאהרע
 ירד ניין הונדערט צווייא אונד
 זעכציג ווארען, שטארב ער :
 (כא) חנוך לעכטע פינף אונד
 זעכציג יאהרע אונד צייגטע
 מחושלח : (כב) נאך דעם
 ער דען מחושלח געצייגט,
 וואנדעלטע חנוך פאר גאטט,
 וציייא הונדערט יאהרע,
 אונד צייגטע זאהנע אונד
 טאכטער : (כג) אללע לעבענו
 יאהרע דען חנוך ווארען
 דרייא הונדערט אונד פינף
 אונד זעכציג : (כד) דא חנוך
 פאר גאטט וואנדעלטע, זא
 וואר ער ניכט מעהר היר -
 דען גאטט דראטטע איהן צו
 זיך געצאממען :

מחושלח

את האלהים ואיננו כי לקח אתו אלהים : שביעי ס

תרגום אונקלוס

(יט) וְחַיָּא יוֹד בְּתַר דְּאוֹלִידֵי תַּחֲנוּךְ
 תְּמַנֵּי מֵאָה שְׁנַיִן וְאוֹלִיד כְּנַיִן וְכַנָּן :
 (כ) וְהוּוּ כָּל יוֹמֵי יוֹד תְּשַׁע מֵאָה
 וּשְׁתַּיִן וְתַרְתַּן שְׁנַיִן וּמֵיָת : (כא) וְחַיָּא
 חֲנוּךְ שְׁתַּיִן וְחֲמִשָּׁה שְׁנַיִן וְאוֹלִיד יַת
 יַת מֶתוּשֶׁלַח : (כב) וְחַלִּיד חֲנוּךְ בְּרַחֲלֵמָא הָיִי בְּתַר דְּאוֹלִידֵי יַת מֶתוּשֶׁלַח תְּלַת
 מֵאָה שְׁנַיִן וְאוֹלִיד כְּנַיִן וְכַנָּן : (כג) וְהוּוּ כָּל יוֹמֵי חֲנוּךְ תְּלַת מֵאָה וּשְׁתַּיִן
 וְחֲמִשָּׁה שְׁנַיִן : (כד) וְחַלִּיד חֲנוּךְ בְּרַחֲלֵמָא הָיִי וְלִיתְהוּי אַרְבִּי לֹא אָטִית יַתְהוּי :

רש"י

(כב) ויתהלך חנוך - כדק היה וקל בדעתו
 לשוב להשיע לפיכך טיהר הקנ"ה וסילקו
 והמיתו קודם זמנו והיו שכינה הכתוב במיתתו
 לכתוב ואיכנו בעולם למלאות שנותיו :
 (כד) כי לקח אותו - לפני זמנו כמו הכני לוקח
 חטף את חטעד עיניך (יחזקאל כ"ד) :
 ויולד

(כב) ויתהלך חנוך ברחלמא היי בתר דאוליד ית מתושלח תלת
 מאה שנין ואוליד כנין וכנן : (כג) והוה כל יומי חנוך תלת מאה ושתיין
 וחמשה שנין : (כד) וחלד חנוך ברחלמא היי ולייתוהי ארבי לא אטית יתיהיי :

באור

וחי

החשבויות : (כב) ויתהלך חנוך את האלהי, שם כל חסדו נאחזת השם והתעסק
 בצדיקות דרכיו ומעשה ידיו, והכיר את צוראו ושהגוע לס"ה שנים, כמעט אשר התהלכו
 אצמי לפניו (בראשית מ"ח ט"ו), וכן נח את האלהי התהלך נח (ש"ו ט') : (כד) כי
 לקח

182

כה ויהי מתושלח שבע ושמונים
 שנה ומאת שנה ויולד
 את-למד: כו ויהי מתושלח
 אחרי הולידו את-למד שתים
 ושמונים שנה ושבע מאות
 שנה ויולד בנים ובנות:
 כז ויהיו כל-ימי מתושלח תשע
 וששים שנה ותשע מאות
 שנה וימות: ס כה ויהי-למד
 שתים ושמונים שנה ומאת
 שנה ויולד בן: כט ויקרא
 את-שמו נח לאמר זה ינחמנו ממועשנו

(כה) מתושלח לעבטע
 הונדערט אונד זיבען
 אונד אכציג יאָהר, אונד
 צייגטע למד: (כי) נאך דעם
 ער דען למד געצייגט, לעבטע
 מתושלח נאך זיבען הונדערט
 צוויי אונד אכציג יאָהר,
 אונד צייגטע זאהנע אונד
 טאכטער: (כו) אלו מתושלח
 לעבענדיג יאָהרע וואָרען ניין
 הונדערט ניין אונד זעכציג,
 שטאַרב ער: (כז) למד
 לעבטע צוויי אונד אכציג
 יאָהרע אונד צייגטע זויבען
 זאהן: (כט) דווען נענטטע ער
 נח, געמליך, דווער ווירד
 אונד טרעטען ביא אונזערם
 טוהן אונד

הקורא יעשים הנרישאל קודם התרגום

תרגום אונקלוס

רשי

(כה) ויהי מתושלח טאה ותמנין
 ושבע שנין ואוליה ית למד: (כו) ויהי
 מתושלח בתר האוליד ית למד שבע
 טאה ותמנין ותרתין שנין ואוליד
 בנין וקנין: (כז) והיו כל ימי מתושלח
 תשע טאה ושתין ותשע שנין וסמית:
 (כט) ויקרא ית שמו נח וטלאות

(כח) ויולד בן שממו נכרא העולם (כט) זה
 ינחמנו. יפת ממנו את עבנו ידינו עד שלא בא
 נח לא היה להם כלי מקרישה והוא הכין להם
 והיתה הארץ מוכיחה קונים ודדרי' כשורעי'
 טעים מקללתו של אדם הראשון וכימי נח נסה
 והגוינאמנו, ואם לא תפדוהו כך אין טעם
 הלאה נופל על השם ואתם נריך לקרות שמו
 נחמט

(כט) ויקרא למד טאה ותמנין ותרתין שנין ואוליד בר: (כט) ויקרא ית שמו נח וטלאות

באור

לקח-אתו אלהי, ענין גזויעת הדוק, מטעם ואחר כבוד תקשני (תהלים צ"ג ב"ד):
 (כט) זה, הונח על הדבר הנרמז אליו באנבע, והוא הקרוב במקום, ופעמים שאמר
 גם על הרחוק, (ואולם הלזה לא יאמר כי אם על הרחוק הנרמז אליו, עיין בראשית
 ל"ו ט'), והואל על הדבר הנרמז אליו במחשבה או בדבור הקודם, זה הדבר אשר
 דברו חליך (שנות י"ד י"ג), או כשיודע ע"י הרמזיה הכנולאית, זה אלי ואמרו (שם ט"ו
 ב'), ואמרו חו"ל מלמד שהיו שרין באנבע וכו', ועל הכלתו נרמז אליו במאמר הסמוך
 יאמר הוא: ינחמנו מטעשנו, יתכן שידע בכנולאיה כי על יד זה הולד תחי' האדמה
 וכן

בראשית ה ו

תרגום אשכנזי גז

וּמַעֲצָבוֹן יְדִינוּ מִן הַאֲדָמָה
 אֲשֶׁר אֲרָרָה יְהוָה: ל וַיְחִי לְמֹךְ
 אַחֲרֵי הוֹלִידוֹ אֶת־נַח חֲמִשׁ
 וַתִּשְׁעִים שָׁנָה וַחֲמִשׁ מֵאֹת
 שָׁנָה וַיִּזְרַד בָּנִים וּבָנוֹת:
 65 וַיְהִי כָּל־יְמֵי־לְמֹךְ שִׁבְעַ
 וּשְׁבַע־עִים שָׁנָה וּשְׁבַע מֵאוֹת
 שָׁנָה וַיָּמָת: ס לִב וַיְהִי־
 נָח בֶּן־חֲמִשׁ מֵאוֹת שָׁנָה
 וַיִּוָּלַד נֹחַ אֶת־שֵׁם אֶת־חָם
 וְאֶת־יָפֶת: ו א ה וַיְהִי

אונד ביא דער מיהועלוגקיים
 אונזערער האנדארבייט אויף
 דעם ערדרייך דאן דער
 עוויגע פֿערפֿלֿוכט האט:
 (ב) נאך דעם ער נח געצייגט,
 לעכטע למד פינף
 הונדערט פינף אונד ניינציג
 יאהרע אונד צייגט זארהע
 אונד טאכטער: (א) אלו
 אללע לעכטע יאהרע למסו
 ווארען זיבען הונדערט אונד
 זיבען אונד זיבענציג, שטארב
 ער: (ב) נח וואר פינף
 הונדערט יאהרע אלט, אונד
 צייגטע שם חם אונד יפת:
 ו (א) אלו נון

תרגום אונקלוס

רשי

ומלאות ידנא מן ארעא די למיה נ:
 (ב) ונחא למך בתר האוליד נת נח
 חמש מאה ותשעין וחמש שנין
 ואוליד בנין ובנין: (א) והו כל יומי
 למך שבע שבע ושבעין ושבע שנין
 ומית: (ב) והנה נח בר חמש מאה
 שנין ואוליד נח נת שם נת חם ונת
 יפת: ו (א) והנה בר
 וכו' • בנראשית רבה: ו (ב) בנהאלהים • בני השמים והשופטים, דבר

מחם: (א) בן חמש מאות שנה • א"ר יוחן
 מה טעם כל הדורות הולידו לק' שנה חיה
 לחמש מאות אחר הקכ"ה אס רשעי' הם יאבדו
 במים ורע לכדיק זה ואס נדיקים הם חטריק
 עליו לעשות תיבות הרבה כנג את מעיינו
 ולא הוליד עד חמש מאות שנה כדי שלא יהא
 יפת הגדול שבעני ראוי לעונשין לפני המנוול
 דכתיב כי הנער בן מאה שנה ימות (ישעי'
 ס"ה) ראוי לעונש לעתיד וכן לפני מתן תורה:
 את אס את חם ואת יפת • והלא יפת
 הגדול הוא אלל בתחלה אתה דורש את שהוא
 נדיק ונולד כשהוא מהול ושאברהם יא ממו
 דבר

באור

ובן הי' כי על ידו נתקיים העולם, גם הוא הי' איש האדמה כי קן כתוב, והנה ינחמונו
 מרבו נחם ולא נוח אך הוא קרוב לעניינו כי הנחמה היא מנוחה מן הענבן, ודרך העברי'
 בשעת לשמור העעמי ולא המלות, כמו ירבעל שנקרא לפעמים ירבעת שהטעם אחד לפי
 שהנעל יכונה גם כשם בושם: ומעצבון ידינו, עניינו העמל והיעישה, וכתב רש"י ז"ל
 שנת הכין להם כלי מחרושה ועל זה אמרו זה ינח מעט את ענבון ידינו, וזה לשון ינחמונו,
 ולדעתו א"כ שמרו בזה השם גם המלות כראוי:
 ו (א) החול, לשון תחלה, והוא ינבנין הפעיל מפעלי הכפל: לרב, מקור ינבנין
 (1) ח א ו 8 קל